

50
ΧΡΟΝΙΑ

ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ ΤΟΥ ΑΙΜΟΥ

Ζ' ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Η Μακεδονία από την Εποχή
του Σιδήρου έως το θάνατο
του Φιλίππου Β'

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

14-18 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2002

Αίθουσα Τελετών
Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών

Με την οικονομική ενίσχυση του ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ

Χορηγός επικοινωνίας

Χορηγοί: Αναστάσιος Μπίλλης

ΔΕ
ΔΗΜΗΤΡΙΑ
ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ - ΑΝΤΙΜΑΡΧΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

EPT3
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ ΤΗΛΟΡΑΣΗ ΓΡΑ

ΑΜΠΕΛΟΣ

ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ ΤΟΥ ΑΙΜΟΥ
INSTITUTE FOR BALKAN STUDIES

Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού

**Ζ' ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΡΧΑΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ**

*“Η Μακεδονία από την Εποχή του Σιδήρου
έως το θάνατο του Φιλίππου Β’”*

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α

P R O G R A M M E

**VIIth INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON
ANCIENT MACEDONIA**

*“Macedonia from the Iron Age
to the Death of Philip II”*

Το Συμπόσιο πραγματοποιείται με την υποστήριξη
του Υπουργείου Μακεδονίας-Θράκης

Χορηγοί: Αναστάσιος Μπίλλης

Χορηγός επικοινωνίας:

Z' ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδρος: Β. Κόντης
Αντιπρόεδρος: Μ. Τιβέριος
Μέλη: Ε. Βουτυράς
Μ. Λιλιμπάκη-Ακαμάτη
Ι. Μουρέλιος
Π. Νίγδελης
Γραμματεία: Δ. Καπλανίδου
Βοηθοί: Α. Μουζακίτη, Σ. Κανόπουλος

ΙΑΡΥΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ ΤΟΥ ΑΙΜΟΥ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: Β. Κόντης
Αντιπρόεδρος: Ι. Κολιόπουλος
Μέλη: Α. Αγγελόπουλος
Ε. Βουτυράς
Α. Καραθανάσης
Ε. Κωφός
Χ. Παπαστάθης
Διευθυντής: Ι. Μουρέλιος

VII INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON ANCIENT MACEDONIA

ORGANISING COMMITTEE

President: V. Kontis
Vice-president: M. Tiverios
Members: E. Voutiras
M. Lilimbaki-Akamati
I. Mourellos
P. Nigdelis
Secretariat: D. Kaplanidou
Assistants: A. Mouzakiti, S. Kanopoulos

INSTITUTE FOR BALKAN STUDIES

BOARD OF DIRECTORS

President: V. Kontis
Vice-president: I. Koliopoulos
Members: A. Angelopoulos
E. Voutiras
A. Karathanassis
E. Kofos
Ch. Papastathis
Director: I. Mourellos

ΙΑΡΥΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ ΤΟΥ ΑΙΜΟΥ

T.Θ. 50932 - GR 540 14 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ. 0310 832143 - FAX 0310 831429 - E-mail: imxa@imxa.gr

INSTITUTE FOR BALKAN STUDIES

P.O. BOX 50932 - GR 540 14 THESSALONIKI, HELLAS
TEL. +30 (0)310 832143 - FAX +30 (0)310 831429
E-mail: imxa@imxa.gr

Αίθουσα Τελετών Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών

Εθνικής Αμύνης 4, Θεσσαλονίκη

**Ceremony Hall of the Society
for Macedonian Studies**

Ethnikis Amynis 4, Thessaloniki

ΔΕΥΤΕΡΑ 14 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ - MONDAY 14 OCTOBER

Τελετή έναρξης - Opening ceremony

- 19.30: Προσφωνήσεις και Χαιρετισμοί
Welcome Addresses
- 20.00: Ομιλία του κ. **Μιχάλη Τιβέριου**, Καθηγητή
Κλασικής Αρχαιολογίας στο Α.Π.Θ.:
"Ο πρώτος ελληνικός αποικισμός στη Χαλκιδική".
Lecture of Mr. **Michalis Tiverios**,
Professor of Classical Archaeology in A.U.TH.:
"Early Greek Colonization in Chalkidiki".
- 20.45: Δεξίωση
Reception

9.00-9.30: Εγγραφή των συνέδρων
Participants' registration

Πρωινή συνεδρίαση - Morning Session

Προεδρείο - Chair: E. Badian, Αικ. Ρωμοπούλου

- 9.30-9.50: **I. Ξυδόπουλος**, Η εικόνα των Μακεδόνων στις γραμματειακές πηγές του 5ου αι. π.Χ.
- 9.50-10.10: **M. Mari**, Macedonian πόλεις and έθνη in the Greek sanctuaries before the age of Philip II.
- 10.10-10.30: **M. B. Hatzopoulos**, Perceptions of self and other: the parallel cases of Macedon, Epirus and Cyprus.
- 10.30-10.50: **A. M. Prestianni Giallombardo**, "Titolatura" e segni di regalità dei sovrani macedoni fino a Filippo II.
- 10.50-11.10: **B. Tripodi**, La "titolatura" di Alessandro I in Erodoto.
- 11.10-11.30: Συζήτηση - Discussion
- 11.30-12.00: Διάλειμμα - Break
- 12.00-12.20: **W. Greenwalt**, The development of a middle class in Macedonia.
- 12.20-12.40: **A. Noguera**, L'Armée macédonienne avant Philippe II.
- 12.40-13.00: **B. Σταματοπούλου**, Ασπίδες επίχρυσοι υπόξυλοι 6ου αι. π.Χ. από τη Μακεδονία.
- 13.00-13.20: **Π. Χρυσοστόμου και Α. Χρυσοστόμου**, Τάφοι πολεμιστών των αρχαϊκών χρόνων από τη δυτική νεκρόπολη του Αρχοντικού Πέλλας.
- 13.20-13.40: **E. Winter**, Das Ende der Waffenbeigaben in makedonischen Gräbern.
- 13.40-14.00: Συζήτηση - Discussion

Απογευματινή συνεδρίαση - Afternoon session

Προεδρείο - Chair: R. M. Errington,
X. Κουκούλη-Χρυσανθάκη

- 17.00-17.20: **Σ. Κόρτη-Κόντη**, Οι Φρύγες του Ηροδότου στη Μακεδονία.
- 17.20-17.40: **Λ. Λουκοπούλου - Σ. Ψωμά**, The "Thracian" Policy of the Temenids.
- 17.40-18.00: **A. Βαβρίτσας**, Το Παγγαίον και η αρχαία *Ηδωνίς*.
- 18.00-18.20: **T. Stoyanov**, Pieces of metalwork as emblems on the amphora stamps of Thasos: interpretation issues.
- 18.20-18.40: Συζήτηση - Discussion
- 18.40-19.00: Διάλειμμα - Break
- 19.00-19.20: **A. Θαβώρης**, Δυσετυμολόγητες λέξεις του ιδιωματικού λεξιλογίου της ελληνικής διαλέκτου των αρχαίων Μακεδόνων.
- 19.20-19.40: **A. Παναγιώτου-Τριανταφυλλοπούλου**, Υστεροαρχαϊκά και κλασικά κείμενα από τη Μακεδονία.
- 19.40-20.00: **A. Fol**, Teaching in Remembering: the Derveni Papyrus.
- 20.00-20.20: Συζήτηση - Discussion

Πρωινή συνεδρίαση - Morning session

Προεδρείο - Chair: **M. B. Χατζόπουλος,**
W. Greenwalt

- 9.30-9.50: **I. Πίκουλας,** Οι Διαβάσεις της Πίνδου.
- 9.50-10.10: **E. Μικρογιαννάκης,** Μία απίθανη σύμπτωση στόχου από Θουκυδίδη και Πλάτωνα.
- 10.10-10.30: **S. Consolo Langher,** Da Aminta III a Filippo II. La Macedonia dalle annessioni territoriali al progetto panellenico.
- 10.30-10.50: **M. Zahrt,** Amyntas III und die griechischen Mächte.
- 10.50-11.10: **E. Βουτυράς - Κ. Σισμανίδης,** Δικαιοπολιτών συναλλαγές. Νέα επιγραφή από τη Δίκαια, αποικία της Ερέτριας.
- 11.10-11.30: Συζήτηση - Discussion
- 11.30-12.00: Διάλειμμα - Break
- 12.00-12.20: **R. M. Errington,** The importance of the capture of Amphipolis for the development of the Macedonian city.
- 12.20-12.40: **W. Adams,** The Frontier Policy of Philip II.
- 12.40-13.00: **E. Arena,** Filippo II e gli Anfissei in un'iscrizione delfica.
- 13.00-13.20: **I. Kertész,** Philippos II the Sportsman.
- 13.20-13.40: Συζήτηση - Discussion

Απογευματινή συνεδρίαση - Afternoon session

Προεδρείο - Chair: **W. Adams, E. Μικρογιαννάκης**

- 17.00-17.20: **S. Le Bohec,** Philippe II et les dieux.
- 17.20-17.40: **I. Ακαμάτης,** Φίλιππον Αμώντου.
- 17.40-18.00: **Chr. Saatsoglou-Paliadeli,** Arts and Politics in the Macedonian court before Alexander.
- 18.00-18.20: Συζήτηση - Discussion
- 18.20-18.50: Διάλειμμα - Break
- 18.50-19.10: **D. Ogden,** A war of witches at the court of Philip II?
- 19.10-19.30: **K. Mortensen,** Homosexuality at the Macedonian Court and the Death of Philip II.
- 19.30-19.50: **E. Badian,** The Death of Philip II.
- 19.50-20.10: Συζήτηση - Discussion

Πρωινή συνεδρίαση - Morning session

Προεδρείο - Chair: **A. Fol, Θ. Στεφανίδου-Τιβερίου**

- 9.30-9.50: **K. Nikov**, Macedonia, Southern Thrace and the Geometric Pottery Koiné.
- 9.50-10.10: **N. Theodossiev**, The Beehive Tombs of Ancient Thrace and their Connection with Funerary Monuments in Macedonia and Thessaly.
- 10.10-10.30: **M. Krasteva**, Les pectoraux en Thrace et en Macédoine au Ier millénaire av. J.-C.
- 10.30-10.50: **Μπ. Σμιτ-Δούνα**, Περίπτεροι ναοί της αρχαϊκής και της κλασικής εποχής στο βορειοελλαδικό χώρο.
- 10.50-11.10: **Δ. Ιγνατιάδου**, Τα πρότυπα των μακεδονικών υαλοενθεμάτων.
- 11.10-11.30: Συζήτηση - Discussion
- 11.30-12.00: Διάλειμμα - Break
- 12.00-12.20: **B. Barr-Sharrar**, Metalwork in Macedonia before and during the Reign of Philip II.
- 12.20-12.40: **Ε. Σκαρλατίδου**, Αρχαϊκή χάλκινη υδρία από το νεκροταφείο της Θέρμης (Σέδες) Θεσσαλονίκης.
- 12.40-13.00: **Ε.-Μπ. Τσιγαρίδα**, Κοσμήματα από το αρχαϊκό νεκροταφείο της Βεργίνας.
- 13.00-13.20: **D. Stoyanova**, "The Greek Door" in the Tomb Architecture of Macedonia.
- 13.20-13.40: **Π. Φάκλαρης**, "Spéculations sans fondement et sans issue". Σκορπίζοντας αμφιβολία σε γνώσεις αποκτημένες με κόπο.
- 13.40-14.00: Συζήτηση - Discussion

Απογευματινή συνεδρίαση - Afternoon session

Προεδρείο - Chair: **B. Barr-Sharrar, Σ. Δρούγου**

- 17.00-17.20: **V. Bitrakova Grozdanova**, La région d'Ochrid dans la haute antiquité.
- 17.20-17.40: **Γ. Καραμήτρου-Μεντεσίδη**, Αιανή: ειδώλια αρχαϊκών και κλασικών χρόνων.
- 17.40-18.00: **Α. Κοτταρίδη**, Η ορεινή Ημαθία στα χρόνια της Πρώιμης Εποχής του Σιδήρου.
- 18.00-18.20: Συζήτηση
- 18.20-18.50: Διάλειμμα
- 18.50-19.10: **Ε. Στεφανή**, Η περιοχή της Λευκόπετρας Ημαθίας από την Εποχή του Σιδήρου μέχρι τα χρόνια του Φιλίππου Β'. Τα δεδομένα από τις σύγχρονες έρευνες.
- 19.10-19.30: **Μ. Λιλιμπάκη-Ακαμάτη**, Πέλλα: αρχιτεκτονικά λείψανα και κεραμική του α' μισού του 4ου αι. π.Χ.
- 19.30-19.50: **Θ. Σαββοπούλου**, Νεότερα αρχαιολογικά ευρήματα "ἀπ' Ἀξιοῦ εὐρὸ ῥέοντος".
- 19.50-20.10: Συζήτηση

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 18 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Πρωινή συνεδρίαση - Morning session

Προεδρείο - Chair: **J. Bouzek,**
Μ. Λιλιμπάκη-Ακαμάτη

- 9.30-9.50: **Ε. Πουλάκη**, Πρόσφατες έρευνες στην περιοχή του Πλαταμώνα.
- 9.50-10.10: **Μ. Μπέσιος**, Τα νεκροταφεία του 5ου αι. π.Χ. στη Βόρεια Πιερία.
- 10.10-10.30: **Κ. Σουέρεφ**, Εισαγωγή στην αρχαϊκή Μακεδονία: η παραθερμαϊκή ζώνη.
- 10.30-10.50: **Μ. Τσιμπίδου-Αυλωνίτη**, Από ένα νεκροταφείο προγενέστερο της Θεσσαλονίκης.
- 10.50-11.10: **Α. Κουσουλάκου - Κ. Κουσουλάκου**, Ποτίδαια: η αρχαϊκή φάση του Μητρώου, τα αρχαιολογικά δεδομένα και η επεξεργασία τους σε ψηφιακό περιβάλλον.
- 11.10-11.30: Συζήτηση - Discussion
- 11.30-12.00: Διάλειμμα - Break
- 12.00-12.20: **Ι. Παπάγγελος**, Η Σάρτη της Σιθωνίας.
- 12.20-12.40: **Ε. Τρακοσοπούλου**, Επιτύμβιο ανάγλυφο Ακάνθου.
- 12.40-13.00: **Z. Μπόνιας - J. Perreault**, Η Άργιλος μέχρι τα χρόνια του Φιλίππου Β΄.
- 13.00-13.20: **Π. Μάλαμα**, Κιβωτιόσχημοι τάφοι κλασικής εποχής από το ανατολικό νεκροταφείο της Αμφίπολης - Ο τοιχογραφικός διάκοσμος.
- 13.20-13.40: **J. Bouzek - L. Domaradzka**, Emporion Pistiros and North Aegean Greek Cities.
- 13.40-14.00: Συζήτηση - Discussion

FRIDAY 18 OCTOBER

Απογευματινή συνεδρίαση - Afternoon session

Προεδρείο - Chair: **A. M. Prestianni Giallombardo,**
Ι. Τουράτσογλου

- 17.00-17.20: **M. Caltabiano Caccamo**, The "knights" on the coins of Alexander I: from "adventus" to dynastic succession.
- 17.20-17.40: **Κ. Παπαευαγγέλου-Γκενάκου**, Περδίκκας Β΄: Ιστορία και νόμισμα.
- 17.40-18.00: **Κ. Λιάμπη**, Η νομισματική πολιτική του βασιλέως Αμύντα του Γ΄.
- 18.00-18.20: **Χ. Γκατζόλης - Σ. Ψωμά**, Θησαυρός αργυρών νομισμάτων εκ Πύδνας Πιερίας.
- 18.20-18.40: Συζήτηση - Discussion
- 18.40-19.10: Διάλειμμα - Break
- 19.10-19.30: **Π. Τσέλεκας**, Επικεκομμένοι στατήρες των όψιμων αρχαϊκών χρόνων από τη Χαλκιδική.
- 19.30-19.50: **Ε. Γεωργίου**, Απολλωνία: μια νέα νομισματική προσέγγιση.
- 19.50-20.10: **Σ. Λάββα**, Χαράκτες στην Άκανθο.
- 20.10-20.30: Συζήτηση - Discussion